

Halászzati Lapok

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

VIII. évfolyam

Az idén 50 éves Haltermelők Országos Szövetsége
és Termék Tanácsa információs és marketing hírlevele

2007/
Április

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • FELELŐS SZERKESZTŐ: Hajtun György

Sebességről, átlagról, kötségvetésről

Talán emlékeznek olvasóink, hogy a február 16-ai tisztújító közgyűlésről optimista hangon tudósítottunk. Tettük ezt annak reményében, hogy nem alaptalan az optimizmusunk, mivel úgy gondoltuk, hogy valami megváltozott a szövetség életében. Úgy is fogalmazhatunk, hogy új korszakra ébredtünk, s a szövetség megújult vezetése, az ügyvezetőség újult erővel, lendülettel kezdi meg munkáját. Nem tévedtünk, már ami az új lendületet illeti. Az optimizmusunk azonban nem egyforma, derült ki abból a beszélgetésből, amit dr. Orosz Sándor ügyvezető elnökkel folytattunk.

• Elnök úr, úgy gondolom, hogy a szövetség túllépett egy mérőföldkövön a február 16-ai választásokkal, s mind szervezeti, mind szellemileg és közösségi szempontból megújult a szervezet. A közgyűlés résztvevői – 79-en voltak s ez igen szép arány – rendbe tették a dolgokat, eldőlték a személyi kérdések, s megszűntek a korábbi ellentétek. Ma már mindenki egy irányba kívánja húzni a halászság szekerét, ami azt is jelenti, hogy az ügyvezetésnek igen sok fontos feladata lesz az elkövetkezendő időszakban. Ön hogyan élte meg a közgyűlés eseményeit?

– Nagyon szeretem az optimista embereket, s a kérdésében elhangzott megállapítások azt jelzik, hogy a főszerkesztő úr optimista ember. Egy korábbi interjúban azt kérdezte, mit is várunk a 2007-es esztendőből, akkor úgy fogalmaztam, hogy egy karcos, harcos, de eredményes évet várunk.

• Ez a januári lapszámunkban jelent meg...

– Így igaz. Úgy értelmezem a február 16-ai közgyűlést, hogy a karcos szakasz lezárult. Ezzel együtt korántsem gondolnám, hogy mind az a pozitívum ölünkbe is hullott a karcos időszak lezárultával, mint ami a kérdés felvezetésében megfogalmazódott. Ezt továbbra is, mint a működésből következő, elerendő célt tudom megfogalmazni. Azért kell jól működnie az új vezetésnek, hogy valóban elmondhassuk,

hogy a halászság, a szövetség tisztviselői, a tagok a halászság érdekében egy irányba húzzák a közös szekerünket, és amit célul tűztünk ki magunknak, hogy a szervezeti megújulással még ütőképesebb, még sikeresebb érdekképviselő legyen, ezt igazolják vissza a tagoknál jelentkező eredmények. S nem utolsó sorban cél az is, hogy a halászság presztízse tovább növekedjen, hogy a közgyűlés határozatában (lapunk 7. oldalán, a szerk) megfogalmazott gondolatokkal is éljek. Azt gondolom, hogy fontos állomás volt a közgyűlés, amely azokat a szándékokat erősítette, amelyek a közös cél elérését célozzák. A különböző szándék-

Tartalom:

Egyeztetések a halászság érdekében ... 3

Hagyományos kiállítók,

visszatérő partnerek ... 6

A tudomány

és a gazdaság összefogása ... 8

kok a sebességre vonatkozó különbözőségeket mutatták fel, amit tudomásul kell vennünk. A sebesség egyszerűen nem azt jelenti, hogy most akarok valamit csinálni. Ezerrel pöröghet a motor, ha a kuplungot kinyomva tartom, akkor a motor csak bög, és bög, de egyhelyben állok. A sebáltót is használnom kell, s egy érdekképviselőnek a tagok sebességéhez is igazodnia kell, s ehhez kell az optimális sebességet megtalálnunk. Hát most ebben a szakaszban vagyunk: az ügyvezetés a legfontosabb kormányzati kapcsolatokat személyes találkozás keretei között is megerősítette. A miniszteriális találkozók megerősítették azt a korábban is tudott összefüggést, hogy mind a földművelésügyi, mind pedig, a környezetvédelmi miniszter elfogadja, értékeli, igényli azt az együttműködést, amit a halászok felkínáltak. Mindketten úgy értékelik, hogy az együttműködésből mindkét félnek haszna származik, hiszen a közege ágazataihoz képest egy normálisan, szervezeten, fogalmazhatnék úgy is, hogy sikeresen működő ágazat áll az egyik oldalon, a másik oldalon a szó nemes értelmében valódi szolgálatot hitelesen felmutatni képes kormányzati szerv jelenik meg. Lehet, hogy nem kerekedett ki a mondanódó, de...

• Bocsánat, de még az első kérdésemre sem válaszolt. Ez pedig úgy hangzott, hogy hogyan élte meg a közgyűlés eseményeit?

– Jól!

• Azért mégiscsak előbújik Önből is az újságírói optimizmus...

– Közismerten én nem tartozom a kiemelkedő optimizmussal megáldott emberek közé...

(Folytatás a 2. oldalon)

Sebességről, átlagról, költségvetésről

(Folytatás az 1. oldalról)

• De én támogatom...

– Az átlag ezek szerint még sem túl rossz. Bár jut eszembe az átlagról: nagyon fontos, hogy mikor engedhetjük meg magunknak, hogy átlaggal operáljunk az érveléseink során. Ha valaki 300 forintért adja el a ponty kilóját, másvalaki viszont 600 forintért, akkor az átlagár 450 forint, ami nem tűnik nagyon rossznak. De kérdezzük meg azt, aki 300-ért adta, hogyan is néznek ki a piaci árak? S ez nem kitalált helyzet, igen gyakran találkozunk ilyen piaci nehézséggel. Ebben a kis országban és ebben a kis ágazatban is olyan eltérők a kondíciók, hogy az átlagok – akár mi operálunk vele, akár velünk szemben alkalmazzák

– csak arra alkalmasak, hogy a probléma lényegét elfedjék, s ez által a probléma megoldását megakadályozzák.

• Az ügyvezetés első ülését a FeHoVa kiállításon tartotta, a kiállító halász cégek közös standján. Az ülésen ugyan nem fogadtak el munkatervet, de egy irányvonalat megszabott magának a testület. A sebességproblémák Lévai Ferenc társelnöktől fogalmazódtak meg, aki gyorsabban szeretne haladni. Az más kérdés, hogy a társadalmi, gazdasági körülmények mit engednek meg. A KRESZ is megszabja, hogy a hazai autópályákon 130 kilométer a megengedett legnagyobb sebesség, s ha valaki ezt túl lépi, akkor az szabálytalankodik, és komoly büntetésre számíthat. Az az autópálya, amelyen a szövetségnek haladnia kell, ott bizony olyan kormányzati, államigazgatási szervek autói haladnak, amelyek sebességét nem a szövetség határozza meg. Ezek a sebességbeli különbségek nagyon gyakran pozitívan és negatívan is hathatnak az egész ágazatra. Melyek azok az irányvonalak, amelyeket az ügyvezetés meghatározott?

– Nem akarnék az említett példánál leragadni...

• Pedig jó példa!

– De ha már autópályáról van szó, mi épülő autópályán haladunk, ahol 130-as tempóban akkor közlekedhetünk, ha az készen van és átadták a forgalomnak. Rólam köztudott, hogy szeretek gyorsan hajtani, ha erre adottak a feltételek, de a földúton nem igazán kockáztatok. Mindig az útvisszonyoknak megfelelően, de szabályosan és a lehető leggyorsabban szeretek célba érni. Visszatérve a munka tartalmi elemeire. Az ügyvezetés könnyű helyzetben van a tekintetben, hogy a közgyűlés egy olyan tartalmas feladatsort határozott

meg, amely egyértelműen megszabja a tennivalókat és a haladási irányt. A tennivalók sorrendjét kell meghatározni, mert mindennek nekiugrani egyszerre nem lehet. Szellemi, anyagi háttérét is meg kell teremteni a munkának, e nélkül fölösleges bármibe is belekezdeni. Nagyon fontos, hogy született egy olyan döntés, hogy a pénzeszközeinket semmilyen körülménynek között nem atomizáljuk. Ez elsősorban a marketing ügyeink folytatását érinti.

Csak koncentrált kifizetésekre és olyan akciókra kerülhet sor, aminek máshol is haszna jelentkezik. Nyilvánvaló, hogy a marketing pénzeink koncentrált felhasználása nem befolyásolja, hogy továbbra is kiadjuk a Halászati Lapokat. Ez az orgánus bevált, valóban a közösség egészét szolgálja.

Az tehát nem kérdés, hogy ezeket a költségeket ki kell fizetnünk. De az már meggondolandó, hogy elmenjünk-e minden kiállításra, belekezdjünk-e különböző marketing akciókba stb. Vagy pedig, – ahogy ezt a Felügyelő Bizottság is javasolta, s maga az ügyvezetés is így gondolta – várjuk meg a végeredményt a Nemzeti Halászati Stratégia alapján készülő operatív programnak, és annak eszköz és célrendszerét felhasználva indítsuk meg a marketing programunkat, s ennek keretében kezdjük meg akár az ideai esztendőben is bármiféle kifizetéseket teljesíteni. Ez arra is alkalmat ad, hogy a kifizetéseink lehetséges irányait olyan feladatokra koncentráljuk, mint a tagok információval történő ellátása, különös tekintettel a honlapunk mielőbbi kíváncsiság szintre emelése. E nélkül – úgy tűnik – érdemi előrelépést nem érünk el a tagokkal folytatott mindennapos információcsere tekintetében. Ezért tehát a legfontosabb feladatunk az interaktív honlap megteremtése, működtetése.

Az ügyvezetés egyébként minden hónap első csütörtökjén tartja összejöveteleit. Nem csak Budapesten találkozunk, első menetben a társelnökök lesznek a házigazdák, de nem titkolt cél, hogy minél több tagunkhoz ügyvezetési szinten is eljutunk, be-

kérdéskedve hozzájuk, megismerve konkrét ügyeiket. Szóval kerüljük a formaságokat, amit az első ülésünkön is nehéz lett volna betartani. A kiállítás háttérzaja elég erőteljes volt, a szarvasbőgéstől a vadász zenekarrig szólt a kakofónia, csak éppen a boa nem jött... Bizsergető élmény volt, hogy sok tagunkkal találkoztam a kiállítá-

son, és mindenki tudott róla, hogy itt ügyvezetési ülés lesz. A következő ülésünket Derekegyházán tartjuk, *Dankó István* társelnök lesz a házigazdánk.

• Két fontos témakört említett: az interaktivitást, amelynek komoly költségvetési zatai vannak, a másik a szövetség költségvetése, illetve a koncentrált pénzfelhasználás. Ha nézzük a költségvetést, láthatjuk, hogy évről évre penge élen táncol a végrehajtás, mivel a bevételek nagyobbik része nem a tagdíjakból, hanem a pályázatokból, a támogatásokból származik. A szövetségnek korábban, 20-30 évvel ezelőtt, nem voltak anyagi gondjai.

– Szeretném mondani, hogy a szövetség anyagi bázisa teljesen rendben van! A szövetség anyagi problémái elsősorban likviditási jellegűek, ami azzal van összefüggésben, hogy biztos, kiszámítható bevételekre épül a költségvetés, ami ha valahol időben megcsúszik, akkor jelentkezik probléma. Majd minden támogatás, pályázat utófinanszírozott, a tagdíjfizetési morál az év egészét tekintve...

• ...átlagosan jó.

– Hát igen. Az összbevétel kicsiny hányada származik a tagdíjakból, a nagyobb hányadát a Dinnyési Tógazdaság termeli meg. Az EU csatlakozás előtti és az azt követő első években pedig rendkívül nagygyá vált az úgynevezett támogatásos pénzek nagysága. A jövőt illetően ebből az következik, hogy az ügyvezetésnek át kell tekintenie a költségvetést. Egy döntés már született, nevezetesen, hogy a szövetség működtetése tekintetében Dinnyést nem lehet fejőstehénnek tekinteni. Magyarán, a dinnyési működés eredményességét visszaforgatjuk a gazdaságba. Ez helyes döntés, hiszen látom a napi működési gondokat. Viszont ez jóval megfontoltabb szövetségi költsékezést ír elő, amelyben a marketing pénzek koncentrációja nagy segítség. És további elemzésre is szükség van,

vagyis minden tételsort meg kell vizsgálnia az ügyvezetésnek a kiadási és a bevételi oldalon egyaránt. Ami a szövetség szervezeti működését illeti, a tagozatok és a bizottságok továbbra is végzik munkájukat, eredményeink szerint még aktívabban, hiszen az interaktivitás azt is jelenti, hogy a ta-

gok maguk is tevékenyen részt vesznek a szövetség munkájában. Az élet úgy hozta, hogy a társelnökök egy-egy régiót is képviselnek. Ők felváltották, hogy egyfajta moderátorként összefogják a tagságot és tájékoztatják őket az aktuális eseményekről.

– Hajtun György –

Szellemi, anyagi háttérét is meg kell teremteni a munkának, e nélkül fölösleges bármibe is belekezdeni.

Egyeztetések a halászság érdekében

A Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa újonnan megválasztott tisztségviselőit március 9-én Gráf József földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter, március 13-án pedig Persányi Miklós környezetvédelmi és vízgazdálkodási miniszter fogadta. Mindkét miniszterhez előzetesen elküldték azokat az ágazati témaköröket, amelyekről indokolt szót váltani, egyeztetni. Mindkét miniszter meghívást kapott az április 26-ai ünnepi közgyűlésre. Mindketten elfogadták azt a felkérést is, hogy az ünnepi megemlékezés fővédnökei legyenek.

Gráf József miniszterhez az alábbi témakörökkel kopogtattunk be.

Agrár vízgazdálkodás: A tógazdasági haltermelés egyik legfontosabb, és a termelés megváltozott filozófiáját is jól leképező támogatási eleme a vizes élőhelyek fenntartását célzó támogatás. A támogatás mértékének megduplázására igény és lehetőség is van az EMVA keretei között! Ezen törekvésünk támogatása mellett, indokoltnak tartanánk, ha 2007-ben lehetőséget teremtené a tárca arra, hogy legalább az ötéves támogatási szerződéssel rendelkezők bővíthessék a programba bevont területeik nagyságát. Információink szerint néhány száz hektárryi bővítésre merült fel igény.

Natura 2000: A földhasználati szabályok megalkotásakor abból kell kiindulni, hogy a halastavak éppen azért lettek a programba bevonva, mert megfelelő élőhelyet biztosítanak a program szempontjából fontos más élőlényeknek. Éppen ezért semmilyen korlátozás előírása nem támogatható, sokkal inkább annak az előírása indokolt, hogy a területen megfelelő szakmai színvonalú halas tavi gazdálkodást kell folytatni.

Élelmiszerbiztonság: A halászati termékek körében az élelmiszerbiztonsági ellenőrzések hatékonyságát növelni, ha azok kiterjednének az e termékek forgalmazását (is) végző üzletekre és vendéglátóhelyekre.

Nyomonkövethetőség: A jelenlegi magyar jogrendszer – döntően – a halállományok állatorvosi ellenőrzésével, és annak dokumentálásával oldja az élőhal és más halászati termékek biztonságos eredetének a tanúsítását. A rendszer lyukas, ráadásul csak a legálisan gazdálkodók – sokszor formális – ellenőrzését biztosítja, továbbá az eljárások költségesek is, vagyis a jelenleg alkalmazott rendszer – miközben versenyhátrányokat okoz – nem is alkalmas célzott funkciójának betöltésére. Az ágazat – szakmai szövetségének közreműködésével, és az állam remélt segítségével – készen áll egy EU-konform, új nyomonkövethetőségi rendszer (Tótól a tányérig) kialakítására, amivel kiválthatnánk a jelenlegi konstrukciót.

A halászat és a halgazdálkodás a magyar agrárgazdaság része: ez az evidencia nem min-

dig tükröződik vissza a magyar jogrendszer előírásaiban és jogalkalmazói gyakorlatában. Gyakran a jogszabályok változásai nyomán áll elő olyan helyzet, hogy bár az eredeti jogalkotói szándék ezt a követelményt tartalmazta, a módosítás következtében mégis felborul ez az egység (pl.: gázolaj adótartalmának visszaigénylése). A halászat kimaradt az agrár kárenyhítési törvényből is; igaz, ígéretet kaptunk arra, hogy az idén a tárca notifikálhatja és az Országgyűlés elé terjeszti a rendszer halászati ágazatra szóló kiterjesztését.

A halászatról és a horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény felülvizsgálata: Az idén lesz tíz éves a Hhtv., ami alkalmat adhat érvényesülésének értékelésére, és egyes rendelkezéseinek – valamint ezzel összefüggésben: a halászatra és halgazdálkodásra vonatkozó más jogszabályoknak – a tapasztalatok alapján való kiigazítására, módosítására. Ezzel összefüggésben javasoljuk a 2006. szeptemberében, a nyílt tanácskozáson elhatározott deregulációs bizottság felállítását, aminek a keretei között az FVM, a KvVM, az IRM, a MOHOSZ és a Haltermeszt szakemberei elvégezhetnék a jelzett értékelést és közös javaslatokat dolgozhatnak ki a szükséges jogszabály-módosításokra. Az esetleges törvénymódosítástól függetlenül is javaslattal kívánunk élni egy, az állami jegyek díjmeléséből finanszírozható hal-kommandó felállítására; továbbá a vízminőség-védelmi katasztrófák során történő haltetem-eltávolítások költségeinek a megtérítésére.

Az AVOP még fel nem használt forrásai: Meg nem erősített információk szerint az AVOP 2004-2006 forrásai nem merültek ki teljesen. E hír valóságtartalma esetén készen állunk arra, hogy – a hazai eredetű halfogyasztás növelését célzó közösségi marketing programunk részeként – pályázatot nyújtsunk be e források megfelelő hasznosítása érdekében.

A miniszteri megbeszélés során az alábbi eredmény született. Az FVM – amennyiben az EU is jóváhagyja – 500 hektár erejéig hajlandó ismét megnyitni az agrár-környezetgazdálkodási programot. Így a program résztvevői a korábban kimaradt halastavai-

kat is a program hatálya alá vonhatnák. Cél az is, hogy a hektáronkénti 205 eurós támogatást 430 euróra emeljék. A Natura 2000 program kapcsán a miniszter megígérte, hogy a kijelölés nem jár érdemi korlátozással.

Az élelmiszer-biztonság kérdésével kapcsolatban Gráf József arról tájékoztatót, hogy július elsejével áll fel az új hatósági szervezet az FVM irányításával, amelyhez az Élelmiszer-biztonsági Hivatal, az ÁNTSZ és más hatósági szervezetek olvadnak egybe. Az új szervezet munkatervébe a halas termékek szigorúbb élelmiszer-biztonsági ellenőrzése is bekerül. Az állatkísérő okmányok kiállítása rendkívül megnehezíti a halas gazdálkodók életét. A rendszer igencsak bürokratikus. A miniszter ígéretet tett, hogy a szövetségnek lehetősége nyílik az állat-egészségügyi hatósággal egyeztetni és megbeszélni a problémákat, s egyszerűsíteni a rendszert. A gépbeszerzési támogatásokat a halászhajókra (felújítás, új beszerzés) is kiterjesztik. A hal-kommandó felállításával és finanszírozási lehetőségeivel a miniszter egyetértett, s kérte, hogy a szövetség dolgozza ki ezt a javaslatot. Az állati hulladék megsemmisítése ugyancsak költséges a halas gazdák számára. Ezt a rendszert is felül kell vizsgálni, s az ATEV-vel egyeztetni kell a vitás kérdésekben.

xxxx

Persányi Miklós miniszter három szakállamtitkár kollégájával – Haraszthy László, Varga Miklós és Erdei György – fogadta a szövetség vezetőit, akikkel az alábbi témaköröket vitattuk meg.

EU Víz Keretirányelv: A magyar halászság elkötelezett a Keretirányelv céljainak megvalósításában (felszíni vizek védelme, valamint a vizek kémiai és ökológiai minőségének javítása). A védett víztestek körébe a mesterséges felszíni víztestek, vagyis a halastavak is beletartoznak, így ugyanolyan védelmet kellene kapniuk, mint amit a természetes víztestek élveznek, mert ugyanolyan befogadók, mint az előttük és utánuk elhelyezkedő más vizek. Így járnak el az EU többi tagállamában. Magyarországon sem veszélyesebb vízhasználat a tógazdaság, mint Németországban, Franciaországban, Lengyelországban vagy Csehországban. Az EU Víz Keretirányelv ezen alapvető elveinek a magyar jogszabályok a halastavak esetében nem felelnek meg. Így állhatott elő az a helyzet, hogy a természetvédelmi, a környezetvédelmi és a vízgazdálkodási szempontból pozitívumokat felmutató halas-tavi gazdálkodást – ahol mind a vízminőség javítása, mind pedig, a biodiverzitás

(Folytatás a 4. oldalon)

(Folytatás a 3. oldalról)

növelése jellemző – az említett jogszabályok szerint a hatóságok szennyvizet eredményező vízhasználatnak minősítik és így is kezelik. E minősítésnek súlyos kihatásai vannak a más jogszabályokban (is) megjelenő vízminőségi és környezetvédelmi kötelezettségek terjedelmére és tartalmára. A helyzet megváltoztatását célzó korábbi javaslataink – érdemi ellenérvek nélkül – nem vezettek eredményre. Megítélésünk szerint nem tartható fenn az a kettősség, hogy az egyik legsikeresebb agrár-környezetvédelmi program szereplőit a tárca környezetszennyezőnek tekintse.

Vízszolgáltatási jogviszonyok: A mellékelt közgyűlési határozat 5. pontja tartalmazza a tagság igényét, hogy legfontosabb partnereinkkel, a vízszolgáltató szervezetekkel való viszonyunkat rendezzük. Indokoltnak tartanánk a halas tavi vízszolgáltatásra vonatkozóan, egy olyan, országos érvényű szerződés-minta közös kialakítását, ami – a helyi, sehova nem vezető vitákat elkerülendő – rögzítené a felek lényeges jogait és kötelezettségeit, valamint a szolgáltatásokért fizetendő díjak kialakításánál érvényesíthető költségek körét és mértékét. Hasonló módon javasoljuk rendezni a közérdek mértékét meghaladó vízi-munka többletköltsége megtérítésének a vízgazdálkodási törvény 8. § (1) bekezdése szerinti kérdéseit is.

Natura 2000: A földhasználati szabályok megalkotásakor abból kell kiindulni, hogy a halastavak éppen azért lettek a programba bevonva, mert megfelelő élőhelyet biztosítanak a program szempontjából fontos más élőlényeknek. Éppen ezért semmilyen korlátozási szándék nem támogatható, sokkal inkább annak az előírása indokolt, hogy a területen megfelelő szakmai színvonalú halas tavi gazdálkodást kell folytatni. Ugyanez a helyzet a természetes vizeken is, ahol – jogszabályi felhatalmazás nélkül – a természetvédelmi hatóságok, a Natura 2000 területté nyilvánításra hivatkozva, sorra-rendre halászati, vízhasználati vagy más korlátozásokat igyekeznek érvényesíteni. Ezt a gyakorlatot meg kell szüntetni!

Élőhely védelem és kormorán: A kormorán védelme a vizes élőhelyek védelmét veszélyezteti! Fontos lenne, hogy a tárca képviselői nemzetközi fórumokon is hangot adjanak e megállapításnak. Javasoljuk szélesíteni a közös (nemzeti parkok és halászatra jogosultak) fészkegyeztető akciók szervezésének gyakorlatát. A kilövések engedélyezése helyett, annak bejelentési kötelezettségen nyugvó megtilthatóságát kellene alkalmazni. A védett állatokkal kapcsolatos korlátozások ügyében javasoljuk, hogy dolgozzuk ki a fészkelő telepek számához igazítható átalány-kártalanítás szempontjait. Korlátozás esetén – ez alapján térítsen a nemzeti park a kártalanítás jelenlegi gyakorlata (perskedés) helyett.

Dereguláció: Az idén lesz tíz éves a halászatról és a horgászatról szóló 1997. évi XLI. törvény, ami alkalmat adhat a halászatra és halgazdálkodásra vonatkozó más jogszabályok – így a vonatkozó természet- és környezetvédelmi előírások – érvényesítésének értékelésére, a tapasztalatok és deregulációs szempontok alapján való kiigazítására, módosítására. Ezzel összefüggésben javasoljuk a 2006. szeptemberében, a nyílt napi közös állásfoglalás értékelését elvégző tanácskozáson elhatározott deregulációs bizottság felállítását, aminek a keretei között az FVM, a KvVM, az IRM, a MOHOSZ és a Haltermosz szakemberei elvégezhetnék a jelzett értékelést, és közös javaslatokat dolgozhatnak ki a szükséges jogszabály-módosításokra. A közös javaslatkészítéstől függetlenül is kezdeményezni kívánjuk az amur telepíthetőségének a megengedését; továbbá a vízminőség-védelmi katasztrófák során történő haltetem-eltávolítások költségeinek a megtérítését.

A KvVM vezetőivel is sikeres tárgyalást folytattunk. Erdei György szakállamtikár válaszolt arra a kérdésre, hogy szennyezők-e a halas tavak? Az államtikár szerint a tradicionális álláspont – miszerint a halas tó, szennyező – módosításra szorul. A halas tó ugyanolyan üzem, mint más termelő, ám a jelenlegi szabályozás nem kezeli a különbségeket. Az államtikár elismerte, hogy a halas tavak a természetvédelem szempontjából rendkívül fontos szerepet töltenek be, ezért a szabályozási filozófiában a specialitásoknak is meg kell jelenniük. A 220-as hatálya alól nem lehet kivonni a halas tavakat. Az adminisztratív terheket, a felesleges szabályokat hajlandó a minisztérium kiiktatni, de extra kívánságok nem teljesíthetők.

A Natura 2000 programmal kapcsolatban elhangzott, hogy a természetes vizeknél korlátozzák a haltermelést. Persányi Miklós miniszter egyetértett azzal, hogy jöjjön létre egy deregulációs bizottság, amelynek június 30-ig kell a jogszabályok módosítására vonatkozó javaslatait letenni a miniszter asztalára. A kormorán kérdésében nem történt előbbre lépés, mivel az uniós szabályozást kell Magyarországnak is betartania, hiszen a kormorán ott is védett madár. A ritkítási, kilövési engedélyeket korlátozva adja a hatóság, gyakran 3-5 hónapot kell várni az engedélyre, ami nehezíti a kilövést. Az engedély kiadásának rendszerét kérte felülvizsgálni a delegáció. Az amurtelepítéssel kapcsolatban Haraszthy László államtikár egyértelműen elzárkózott a telepítés feloldásától. Varga Miklós azonban megjegyezte, hogy ezt a témát még nem kell lezárni, mert van mód – ellenőrzött és korlátozottan a csatornában és a holtágokban – az amurtelepítésre. Végezetül a vízszolgáltatási jogviszonyról elhangzott, hogy egységes szemléletet kell kialakítani a hatóságoknál, és részletes szemléletet kell igazolni a közszolgáltatást.

Magyar javaslatok az élővilág védelméért

Március 21-én, szerdán késő délután szavazott Brüsszelben az Európai Parlament Környezetvédelmi Bizottsága az európai biodiverzitás további csökkenésének megállításáról. A jelentést *Hegy Gyula* magyar képviselő több módosító indítványával együtt fogadták el, aki a téma társjelentestevője. A képviselők hatékony, rövid távon mérhető eredményt hozó, konkrét szabályozást várnak az Európai Bizottságtól.

A biodiverzitás Földünk élővilágának sokszínűségét jelenti. Pontosan senki nem tudja hány életforma létezik a Földön, de kb. 20-30 millióra teszik a fajok számát, ebből viszont csak alig 1,8 milliót ismerünk. Sajnos sok faj a civilizációs ártalmak miatt már azelőtt kipusztult, hogy megismerhették volna. A pusztulásért döntően az emberi tevékenység, az erdők pusztítása, a vizek, a talaj és levegő szennyezése felelős, ami összefüggésben van a globális klímaváltozással is. Az elmúlt száz évben a biodiverzitás pusztítása nagyobb mértékű volt, mint bármikor az emberi történe-

lemben. Kutatások szerint évente 140 000 faj tűnik el a Földről. Egyes becslések szerint a klímaváltozás következtében a Földön élő fajok akár 40 százaléka is kipusztulhat.

A Európai Unió hatodik környezetvédelmi programjának egyik fő célkitűzése a biodiverzitás védelme. Az Európai Szocialista Párt Hegyi Gyulát jelölte ki e téma felelősenek. A képviselő a bizottsági vita során kijelentette: fontos, hogy mielőbb uniós forrásokból, közvetlenül lehessen finanszírozni a Natura 2000 programokat, amelyeket a biodiverzitás védelme érdekében hoztak létre. Ez számunkra azért különösen fontos, mert Magyarország területének az ötöde tartozik ebbe a rendszerbe. A bizottság elfogadta azokat a módosító javaslatokat is, miszerint uniós programok sehol sem eredményezhetik a biodiverzitás csökkenését. Ezen túlmenően a mezőgazdasági támogatásoknál is figyelembe kell venni a biodiverzitás védelmét.

A jelentésről a Parlament plenáris ülése még idén tavasszal fog szavazni.

Immunmodulátor tenyésztett halak részére

Az AquaVac Ergosan tengeri algákból kivont immunmodulátor. Összetevői, beleértve az alginin savat és a poliszacharidokat is arról ismertek, hogy növelik a halak ellenálló- képességét. Az AquaVac Ergosan természetes eredetű elfogadott takarmányösszetevő (E400).

Az immunmodulátorok és immunstimulánsok fontos szerepet játszhatnak az aquakultúrákban a tenyésztett halak egészségének megőrzésében, mivel fokozzák a szervezet nem specifikus és specifikus immunválaszt a kórokozókkal szemben. Szerepük főleg a még gyenge, vagy fejlődő immunrendszerrel rendelkező állatok esetében meghatározó (pl. hal lárvák).

Hatásmechanizmus

AquaVac Ergosan erősíti a halak természetes ellenálló képességét. Etetésével fokozódik a sejtek aktív oxigén felvétele, mivel alginát tartalmának hatására javul a sejtmembránokon keresztül történő oxigén transzport. Az intenzívebb sejtanycsere következtében javul a takarmányértékesítés, egészségesebb lesz az állomány. Jobban gyógyulnak a szövetsérülések, az állományok ellenállóbbak lesznek a fertőzésekkel szemben, jobban reagálnak a vakcinázási programokra. Ezen túl az AquaVac Ergosan aktív hatóanyagai stimulálják a limfociták és a makrofágok proliferációját,

valamint aktivitását is, mennyiségük növekedésén keresztül pedig a citokinek és a lizozim termelődését.

A készítmény pozitív hatást gyakorol a bőr sejteire is, a bőr rétegeit alkotó sejtek aktívabban vesznek részt a kültakaró integritásának megőrzésében, a test felszínét borító nyálka termelésében. Jó immunállapotban lévő, hatékony védekező mechanizmussal rendelkező állományban kisebb az esélye annak, betegség alakuljon ki kórokozó ágensek megjelenése esetén.

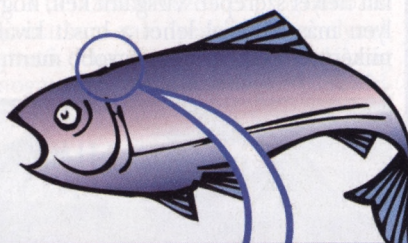
Főbb jellemzői:

- ⊗ Tenyésztelési kísérletek során bizonyított hatékonyság tenyésztett halak esetében (pisztráng, lazac, tengeri keszeg, tengeri süllő, pontyfélék stb.)
- ⊗ Rendkívül ízletes
- ⊗ Halak természetes tápláléka
- ⊗ Hatására fokozódik a Tumor Nekrózis Faktor (TNF) expressziója
- ⊗ Megemeli az interferon szintet halakban
- ⊗ Stimulálja a makrofág tevékenységet

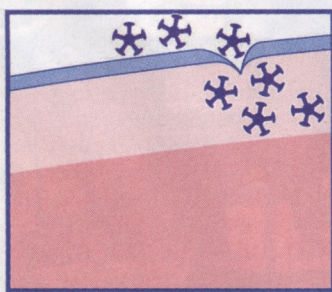
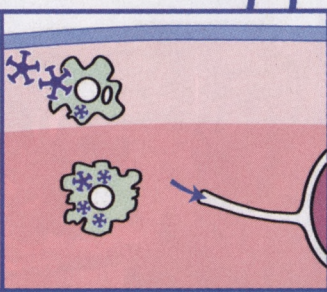
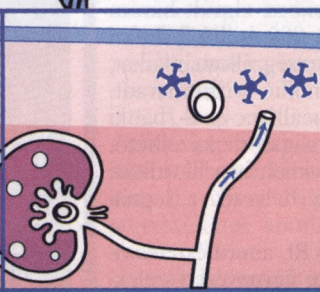
Az AquaVac Ergosan használatának előnyei:

Pozitív hatását már számos tenyésztelepen hasznosították, az eredmények az alábbiakat igazolták:

- ⊗ Csökkenti a stressz okozta betegségek következtében fellépő elhullásokat (szívárványos pisztráng ivadékok szindróma / RTFS)
- ⊗ Enyhíti a szezonálisan fellépő kedvezőtlen környezeti tényezők (vízminőség romlás, a víz hőmérsékletének szélsőséges változásai), illetve a túlszűfoeltság, lehalászás vagy ivadék telepítés következtében fellépő járványos betegségek okozta károkat
- ⊗ Támogatja a sérült egyedek gyógyulását, az állományok betegségekből történő felépülését
- ⊗ Javítja a vakcinázások hatékonyságát
- ⊗ Javítja a halak vírusok elleni védekezési állapotát (hatására megemelkedik az interferon és TNF faktor szintje)

Hogyan működik az AquaVac Ergosan?

		
Erősíti a bőr épségét, egészséges szerkezetét, gyorsítja a bőrsérülések gyógyulását.	Aktívan támogatja a szervezet specifikus és nem specifikus immunválaszt a makrofágok mozgósításán keresztül, a lizozim aktivitás fokozásával kiegészítve.	Specifikus immunitás kialakulását támogatja, amely a későbbi fertőzésekkel szemben is megbízható védelmet nyújt. Javítja a vakcinázásokra adott immunválaszt is.

Hagyományos kiállítók, visszatérő partnerek

A népszerűség kapitális tróféáit besöprő Fegyver, Horgászat, Vadászat (FeHoVa) nemzetközi kiállítás az idén 14. alkalommal fogadta a látogatókat február 28-a és március 4-e között a budapesti Vásárvárosban. A 214 kiállító között ott voltak a halász szakma képviselői is, ugyancsak hagyományos módon. Közös standon állított ki a Balatoni Halászati Zrt., a Fish-Coop Kft., a Szabolcsi Halászati Kft., a Győri „Előre” Halászati Termelőszövetkezet és a Kőrösi Szövetkezet. Külön standon mutatkozott be az Akasztói Szikiponty Termelő Konzorcium.

A Balatoni Halászati Zrt. visszatérő kiállító, s a standon ugyanaz a kör, a természetes vízben gazdálkodó vállalkozók és a BH Zrt. állít ki, mondta Kiss György Károly, a BH Zrt. vezérigazgatója, a Haltermosz társelnöke. Ami újdonság, hogy a cég gesztorságával elnyertek egy pályázatot, amelyet az EU finanszíroz, és promócióra adja a pénzt. S bár évről évre drágább a kiállításon való megjelenés, azért még mindig megéri, hogy a cégek bemutassák újdonságaikat. Ennek is köszönhető, hogy a FeHoVa halász-horgász szegmense is évről évre bővül, erősödik. A halászati cégek szinte mindegyike érintett a horgászturizmus fejlesztésében, így a kiállításon a horgászokkal is szorosabbra fűzhető a kapcsolatuk.

Ami a Balatoni Halászati Rt.-t illeti, a vezérigazgató hangsúlyozta, hogy az elmúlt három évben végrehajtott stratégiai terv eredményeit most elemzik. Az azonban már most is látszik, hogy a felvázolt stratégia mentén sikerült előbbre lépni a gazdálkodás területén. Mindezt a számadatok is igazolják, hiszen három évvel ezelőtt 630 millió forint volt az árbevételük, míg tavaly 1,140 milliárd forintot értek el. A gazdálkodási eredményben is hasonló a növekedés, hiszen tavaly 300-350 millió forint adózás előtti eredmény született. Az adósságállomány azonban ma is nyomasztó kérdés a cég vezetői számára: bár az elmúlt három évben sikerült mintegy 200 millió forinttal csökkenteni a kötelezettség állományukat, de még így is 500-600 millió forint maradt. Az árbevétellel szembeállítva ez – banki megítélés szerint is – magas, de kezelhető. Az elkövetkezendő években is a likviditási problémák kezelésére helyezik a legnagyobb hangsúlyt.

A Balatoni Halászati Rt. a természetes vízben a piaci halászatról az úgynevezett szelektív állomány szabályzó halászatra tért át. Ennek megvalósulását jól jellemzi, hogy az összes zsákmány 95-96 százaléka szelektív halászatból származik. Halfajaik a busa, a keszeg, az angolna. Sikerült növelni a busafogást, három év alatt mintegy ezer tonnát ha-

lászta le, ami azért komoly előrelépés, mert 34 év alatt, amióta a busát halásszák, összesen háromezer tonnát fogtak ki, beleértve az elmúlt háromévi ezer tonnát is. A balatoni busaállomány ritkítását el is várja a cégtől mind a tulajdonos, mind, pedig a horgásztársadalom. Az idén sem adják alább 300-350 tonna kifogásánál. Azért így is marad busa bőségesen a magyar tengerben.

Amikor természetvédekkel, horgászokkal erről a kérdéssről szót váltanak, akkor az is megfogalmazódik, hogy nagy gondot jelentene, ha ez a halfaj eltűnne a Balatonból. A Limnológiai Kutató Intézet mérései ugyanis azt igazolják, hogy az elmúlt harminc évben a tó hal biomasszájának mintegy 35-40 százaléka, 4-6 ezer tonna mennyiségben a busa teszi ki. Ha ezt a mennyiséget kivennék a tóból, minden bizonnyal felborulna a kialakult ökoszisztéma. Azzal együtt, hogy az állományt csökkenteni szükséges, vizsgálni kell a busa tóban elfoglalt helyét szerepét. Vizsgálni kell, hogy milyen más halfajjal lehet a busát kiváltani, miként azt is, hogy egy nagyobb mennyiség

kifogása után, hogyan lehet a piacra juttatni a busatermékeket. Lássuk be, hogy a busa egészséges étel, hiszen a szívbarát programban is a vezető élelmiszerek között tartják számon. A busa húsa szívbarát minősítéssel rendelkezik, s ma, amikor az egészség a társadalom egyik központi kérdése, akkor jól kell gazdálkodni ezzel a – ráadásul olcsó – élelmiszerral.

A balatoni horgászturizmus rendje is jelentősen átalakult, mondta a vezérigazgató. Már tavaly bevezették az új rendszert, amely természetesen nem hozott osztatlan sikert. Míg a cég az egyik oldalról nagyobb rendet szeretne a horgászturizmusban, addig a másik oldalról bővítették a szolgáltatásaikat. Ez utóbbit kissé hitetlenkedve fogadták a horgászok, de amikor látták, hogy az ígéretet be is tartja a cég, akkor a viták is elcsitulnak. A változás lényege, hogy szigorították a horgászás módját, lehetőségeit. Egy új, csak a Balatonra vonatkozó horgászrendet alakítottak ki, korábban a MOHOSZ horgászrendje szerint működött a rendszer.

Érdekes néhány példát is említeni: csak a Balatonra jellemző a horgászkarók alkalmazása a csónakos horgászathoz. A turizmus fejlődésével – s ez belátható – nem hagyható ki a horgászkaró, amit persze, úgy mond macerás beszélni. Ez nyilvánvalóan nem tetszett a horgászoknak, de ma már nem hagyják szerteszét a karókat. A vízminőség megőrzése érdekében – amelyért igen sokat tett a kormányzat is – csökkenteni kellett a nagy tápanyag tartalmú etetőanyagok használatát. Néven nevezvén

A közös halász-stand

a gyermeket, volt olyan horgász, aki a moslékot hordta a halaknak, volt olyan, aki több mázsa kukoricát szórt a vízbe, mielőtt kiült horgászni. Ezeket a dolgokat is helyes mederbe kellett terelni. S arra is oda kell figyelni, hogy az ívás időszakában, a telepítéseket követően ne horgásszanak. A horgászok végül is elfogadták az új rendet, olyannyira, hogy az elmúlt három évben 20-25 százalékkal nőtt a létszámuk a Balatonon. A fogási naplókban azonban nem tájékozódhatnak a halfogás tényleges mennyiségéről: a naplók szerint nem volna indokolt 300-350 tonna ponty telepítése, holott a halállomány mennyisége jelentősen csökkenne, ha nem volna elegendő telepítés.

A FeHoVa-n az új rend szerint kínálta a cég a horgásztatási lehetőségeit. A horgász, aki nem egy napra akar menni a Balatonra horgászni, ha megfelelő készségekkel, képességekkel rendelkezik, akkor eredményesen térhet haza, ami önmagában nagy reklámot hoz a cégnek. A kiállításon az újdonságokra, az eredményekre hívták fel a figyelmet, ugyanakkor más cégektől is van mit tanulni, s más tapasztalatokat is érdemes hasznosítani.

Csoma Gábor, a Fish-Coop Kft. ügyvezető igazgatója, egyben a szövetség újonnan megválasztott társelnöke is. A közgyűlésen ő volt az egyetlen olyan társelnöki jelölt, akinek nem akadt „ellenlábasa”, így már az első fordulóban egy szavazat híján 100 százalékkal kapott bizalmat. Nem titkolta a megválasztását követően sem, hogy jól esett a jelölés és a megválasztás, ám azt is hozzátette: a bizalom bizonyára az édesapa, dr. Csoma Antal eddigi munkájának, szövetségben betöltött meghatározó szerepének is köszönhető. A nagybáty, Csoma János is dolgozott a szövetségben, tehát a Csoma család ezer szállal kötődik az érdekképviseleti szervezethez, miként a természetes vízi halászathoz és a tógazdasági termeléshez is. A kiállításon a tógazdasági tevékenységüket mutatták be, de a Körösi Halértékesítő Szövetkezet részéről a termékeket hozták el, míg a Fish-Coop Kft. a hálót népszerűsítette. A kiállításon, miután már az elsők is jelen voltak, azzal a céllal vesznek részt, hogy a cégek partnereivel találkozzanak kényelmesebb körülmények között.

A Fish-Coop Kft. fő tevékenysége a szajoli halkeltető állomás működtetése. Ez nem kis feladat, hiszen 120 zuggeres keltető házal rendelkezik, amely évente 150-160 millió lárvát bocsát ki. E mellett a cég rendelkezik 608 hektár termő területtel, amelyben található olyan extenzív víztározó is, amelyet kétfévente halásznak le. A 608 hektáron a termelési struktúra nem a klasszikus módozatokat idézi. Áruhalat nem a legnagyobb mennyiségben állítják elő, inkább 1-2 nyaras hal előállítására specializálódtak. A cég értékesítési stratégiájában a horgászok állnak az első helyen, s jelentős, meghatározó horgászegyesületekkel állnak évek óta szoros kapcsolatban. Az öt-tíz éves kapcsolatok nem működne-

nek, ha nem volnának a vevők elégedettek a szolgáltatások minőségével, s az áru választékával. A Fish-Coop Kft.-nél nem csak a klasszikus tógazdasági halakat lehet beszerezni, kiegészítve a ragadozókkal, a süllővel, a csukával, a harcsával, hanem – mivel egy másik cég révén tisztai érdekeltségük is van – a vadvízi halak (keszegfélék, kecsege, menyhal stb.) is vonzóak a horgászok számára.

Ha nem lennének a jelenlegi támogatási formák, akkor veszteséges lenne a haltermelés, állítja a fiatal szakember. A támogatások igénybevétele viszont kemény termelési feltételekhez kötöttek, ám ezek nélkül sokan felhagytak volna már a haltermeléssel. Nem véletlen, hogy a további fejlesztéseket alaposan megfontolják.

A Fish-Coop Kft. részese azon K+F pályázatnak, amelyet a Gödöllői Agrártudományi Egyetem Halgazdálkodási Tanszéke nyert el. Három éve foglalkoznak az előnevelt harcsatermelés fejlesztésével, de foglalkoznak az egynyaras harcsa trágyázással történő fejlesztésével is. A kutatást kiegészítik azzal is, hogy különböző takarmányhalakkal vizsgálják a ragadozó fejlődését. Az egyik tóban pontylárvákat helyeztek ki a harcsa mellé, a másikban dévérkeszeg a táplálék, a harmadikban veres szárnyú keszeg, a negyediknél pedig, karika keszeget ívatnak le a harcsa alá. A trágyázás hatását a táplálékláncon keresztül tudják igazán vizsgálni, így a tapasztalatokat a szakmának is közreadják.

H. Gy.

Határozat

A Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa február 16-ai közgyűlésén született határozatról az előző lapszámunkban a tervezetet közzétük. Ez úttal a végleges és teljes határozatot adjuk közre.

„A Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsának a közgyűlése – elfogadva a 2001. évi december hó 7. napjától működött testületek és tisztségviselők beszámolóit – az előttünk álló öt év legfontosabb érdekképviseleti feladatait – az alapszabályban megfogalmazott célok és feladatok érvényességének megerősítése mellett – a következők szerint határozza meg:

1. A nemzeti tervezési és programozási folyamatban való részvétel, amelynek alapvető célja, hogy a magyar halászság támogatottsági szintje megkétszereződjön.

2. A termelési és értékesítési folyamatok nyomon követése a piacgazdaság adta lehetőségek alapján. A Szövetség az eddigieknél még szélesebb körű, a gazdálkodást jobban segítő információk szolgáltatását, a piaci mozgások elemzését tűzi célul, ezzel is segítve a tagi döntések meghozatalát, a termelői csoportok szervezését.

3. A kommunikációs és marketing tevékenységet folytatni kell, de meg kell újítani. Az elmúlt hét év igazolta, hogy a magyar halászság presztízse jelentősen növekedett a marketing program végrehajtásával. A megújítás során nagyobb hangsúlyt kell helyezni az egyes tagok marketing tevékenységének erősítésére és összehangolására.

4. A gazdálkodási tevékenység feltételeit érintő jogszabályok szélesebb körű fi-

gyelemmel kísérése annak érdekében, hogy vagy kellő időben érvényesítse a szövetség a tagok érdekeit a jogszabályalkotás, illetőleg módosítás során, vagy legyen elegendő felkészülési idő a jogszabály végrehajtásához. (Munka- és fogyasztóvédelmi, élelmiszerbiztonsági, állat-egészségügyi, természetvédelmi stb. előírások.)

5. Kezdeményezni kell a vízszolgáltatók és a halászati vízhasználók közötti viszony új alapokra helyezését. Ennek során is érvényesíteni kell az EU Víz Keretirányelv kívánalmait, amelynek lényege, hogy a halastavi vízhasználat nem vízszennyező, hanem a vizek ökológiai állapotát javító tevékenység.

6. A Szövetség belső információs rendszerét elektronikus útra kell terelni. A honlapot interaktívvá kell tenni, élni kell a kizárólag a tagok által elérhető felület nyújtotta előnyökkel, lehetőségekkel.

7. Az eddigi pozitív tapasztalatok alapján kezdeményezni kell új tagozatok (pl. intenzív termelők) megalakítását. A bizottságok munkáját tovább kell erősíteni. Az ügyintéző apparátust alkalmassá kell tenni arra, hogy a megnövekedett feladatoknak eleget tudjon tenni, hogy alkalmas legyen aktívan segíteni a tagokat a remélt támogatás-növekmény tényleges elérésében.

8. A hagyományosan jól működő nemzetközi kapcsolatok folytatása szükséges. Amennyiben a költségvetési fedezet megengedi, úgy a külföldi tanulmányutak szervezésének korábbi gyakorlatát is vissza kell állítani.

9. A Szövetség nevéhez méltóan az együvé tartozás érzését kialakító és erősítő eseményeket és rendezvényeket indokolt szervezni.

10. Az Ellenőrző Bizottság elnöki beszámolójának az érvényesítése.

A tudomány és a gazdaság összefogása

A Szent István Egyetem Mezőgazdaság és Környezet-tudományi Kar Halgazdálkodási Tanszéke évről évre rendez tudományos, szakmai konferenciát. Az idén február 28-án a Nemzeti Kutatási Fejlesztési Program 4/006/2004-es pályázatának keretében elnyert támogatásból szervezték az egész napos programot. Délelőtt a ragadozó haltenyésztés újabb eredményeiről adtak számot az előadók, míg délután a haltermékek piacra jutási feltételeiről, tényekről, lehetőségekről esett szó. Dr. Horváth László professzort, egyetemi tanárt kérdeztük a konferenciáról.

A Nemzeti Kutatási Fejlesztési Program keretében ez már a második konzorciális pályázat, amit a tanszék elnyert, kezdte mondandóját Horváth László. A pályázat célja a K+F tevékenység fejlesztése a halászatban. A kutatási, fejlesztési tevékenység szorosan kapcsolódik a mindenkori gyakorlati igényekhez, vagyis nem alap-, hanem vagy alkalmazott kutatásról, vagy kutatás és fejlesztés együttesen. A legfontosabb eredmények e projekt keretében a ragadozó haltenyésztési technológiák kutatásához, fejlesztéséhez kapcsolódnak. A technológiákat mindig tökéletesíteni kell, s olyan új eljárásokat dolgoznak ki, amelyekre korábban nem jutott pénz. A pályázatból a vállalkozásokkal közösen az egyetem és a kutatóintézetek megteremtették a kutatás technikai és a szellemi hátterét.

A halász szakma mindig is fogékony volt az új iránt, az új kutatási eredmények befogadására, hiszen már a '60-as években kialakuló keltető-házi technológiákat is szívesen alkalmazta a szakma. A tudósok kikísérletezték a technológiát, amit azután átültettek a gyakorlatba. Így jöttek létre azok a nagy halkeltető telepek, amelyek ma is termelnek, s olyan korszerű módszerrel állítják elő a halivadékot, ami egyedülálló Európában. Más országban ilyen keltetési kapacitás, mint nálunk, nincs.

A tudomány és a gazdaság összefogása nem kényszer, hanem tradíció a halas szakmában, jelentette ki a professzor. Szerepsére mindig voltak olyan kutatók, akik kapcsolatban voltak a gyakorlattal, nem elszigetelt szobatudósok voltak, hanem a gyakorlat iránti érzékenységgel is meg voltak áldva. Átlátták a gazdálkodási problémákat, s igyekeztek azokat megoldani. Többségében ez sikerült is. Amit a szakma fő erősségének tart Horváth László az, hogy ezek a nagyon korszerű szaporítási, ivadékevelési módszerek párosulnak egy hagyományos, a természeti erőforrásokat hasznosító technológiával, a tavi haltenyésztéssel. A tógazdaságokban nem csak a bevitt takarmányt hasznosítják a halak, hanem a vízben termő fehérjét is, ezért gazdaságos a módszer. A kettősség – vagyis az ősi hagyományos módszer kapcsolódik egy rend-

kívül fejlett, korszerű, a tudomány élén járó módszerrel – adja azt a sikert, amit ma az ágazatban felismerhetünk. Annak ellenére, hogy a gazdasági környezet nehezedik, és állandóan nő a termelés költsége, ez a mezőgazdasági ágazat még mindig nyereséges módon termel. Igaz, hogy ez a nyereség hanyad erősen lecsökkent, de még mindig a nyereséges ágazatok közé tartozik a halászat, amit nem sok állattenyésztési ágazat mondhat el ma magáról.

A konferencián három halfajról – harcsa, csuka, süllő – volt szó. Miért fontos a ragadozó haltenyésztés magyar halászatnak akkor, amikor pontytenyésztő nagyhalom vagyunk? Húsz fölött tartanak nyilván a tájfajta pontyot, s a szarvasi HAKI-ban komoly génbankot őriznek. Mégsem mondhatjuk, hogy a pontytenyésztésről mindent tudunk, jelentette ki Horváth professzor. Persze, a pontytenyésztésről

A csukaszaporítás ma is fontos kérdés

azért sokat tudunk, de mindig van fejlesztési lehetőség. A professzor nem felejt, hogy amikor 10 évvel ezelőtt, még a programozott kutatások időszakában egy tudománypolitikus azt mondta, hogy a halszaporításról már mindent tudunk, ezt a témát nem érdemes tovább erősíteni, s nem fordították rá tovább központi forrásokat. A konferencián legalább négy olyan előadás hangzott el, amely a technológia továbbfejlesztését bizonyította, mégpedig hatékony továbbfejlesztésekről hallhatott a közönség: a tápos csukanevelés, a keltetőházi süllőszaporítás, a trágyázás szerepéről az egynyaras harcsa előállításában, az intenzív csukaszaporítás stb. Mind olyan té-

mák ezek, amelyek kapcsolódnak a szaporodás-biológiához, tehát nem mondhatjuk azt, hogy ezek a fejlesztések fölöslegesek voltak.

A ragadozó halfajok azért fontosak a magyar halászatnak, mert az elmúlt évtizedekben a hazai halállományba bekerült három-négy invazív, zónaidegen halfaj, amely óriási gazdasági károkat okoz. Egyrészt táplálék-konkurens a hazai halainknak, például a pontynak vagy azért mert oxigén-konkurenciát jelent a sok apró ivadék, amely elvonja az oxigént a halak elől vagy azért, mert parazitákat közvetítenek a haszonhalakhoz. Ezek az invazív fajok – ezüst kárász, törpeharcsa és razbóra – komoly gazdasági károkat okoznak, s az ellenük való védekezés sokféle lehet. Lehet nagyon drágán mechanikai szűrésekkel védekezni, de ez olyan költséges, hogy a gazdaságok ezt nem bírják el. Lehet vegyszeresen védekezni, ami viszont környezet-szennyező, ezért a kutatók és a gazdálkodók a biológiai védekezést választják. Van nekik értékes ragadozó halfajaink, amelyek ezeket a nem kívánatos gyomhalakat elfogyasztják, s egyben értékes, a hal-választékot bővítő halhúst szolgáltatnak a termelőknek.

Külön öröm, hogy a fiatalok érdeklődése nem csappan a halkutatás iránt. Minél inkább beleássa magát egy-egy kutató egy adott témában, annál inkább rájön, hogy mennyi mindent nem tudunk még az adott területről. Az utánpótlásnak tehát mindig lesz olyan témaköre, amivel érdemes lesz foglalkozni, csak a szintek változnak. Az elődök azzal, hogy felismerték a ha-

lászati jelentőségét, hogy elindították a keltető-házi szaporítást, megteremtették azt a bázist, amire a mai korosztály ráépíthette azt a tudásanyagot, ami biztonságos technológiát eredményezett. A következő generáció – lehet, hogy – az iparszerű termelési technológiát fejleszti ki, mégpedig gazdaságos módon, s ez vonzza a fiatalokat. A tanszéken nincs hallgatókból hiány, már csak azért sem, mert a víz mindig vonzotta az embereket, s a kutató természetes környezetben végezheti munkáját. A vizes élőhely persze más társadalmi értékeket is hordoz, amelyben a halászati tevékenység is hasznos, környezetbarát.

V. S.